

**UNIVERZITA PALACKÉHO
V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra výtvarné výchovy**

**KASEIN
CASEIN**

Bakalářská práce

Výtvarná tvorba se zaměřením na vzdělávání
Olomouc 2023

Vedoucí práce:

DR HAB, MgA. Robert Buček, Ph.D

Vypracovala:

Hana Bulíčková

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Kasein vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum:

.....

Hana Bulíčková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce DR HAB, MgA. Robertu Bučkovi, Ph. D za jeho vedení, cenné rady, vstřícnost a podnětné poznámky při konzultování této práce.

Upozornění

Tato práce je jen doprovodným textem k praktické práci (viz. Přílohy).

Obsah

ÚVOD	6
1.TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1.Kasein	7
1.1.1.Alergie na kasein	8
1.2.Keramika.....	10
1.2.1.Sádrové formy	10
1.2.2Vylévání sádrové formy	12
1.3.Využití mléka v keramice.....	13
1.4.Autoři	13
1.5.Umělecká instalace.....	21
2.PRAKTICKÁ ČÁST	24
2.1. Myšlenka.....	24
2.2. Postup práce	25
2.3. Instalace	31
ZÁVĚR.....	34
RESUMÉ.....	37
Knižní zdroje	39
Elektronické zdroje	40
Obrazové zdroje	42
Obrazová příloha	45

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce je pomocí keramických výlitků a dalších běžných předmětů vytvořit uměleckou instalaci, která je interpretací mých pocitů a zážitků ze života s alergií na syrovátkový kasein.

Ráda bych seznámila a informovala čtenáře a diváky s problematikou, která se týká alergie na kasein, což je látka obsažená v mléce savců. Ze své zkušenosti mohu říci, že tato alergie není v širokém povědomí tolik známá. Lidé mají často sklony ji bagatelizovat a neuvědomují si její možné závažné následky. Tuto problematiku jsem se snažila umělecky ztvárnit podle svých zkušeností a pocitů, které cítím při každodenním přemlouvání sebe sama, že věci, které jsem měla a stále mám velmi ráda, nesmím jíst kvůli své bezpečnosti. Bohužel občas mléku neodolám a čelím pak následkům a často díky jejich průběhu i brečím. Druhý den se však opět usmívám a o vzniklou situaci žertovně zlehčuji.

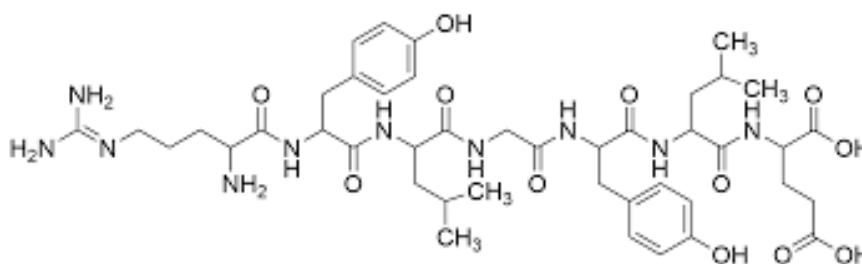
Tato práce je rozdělena do dvou částí – teoretická a praktická. V teoretické části se věnuji vysvětlení pojmu kasein a jeho významu pro lidský organismus. Významnou kapitolou je samotná alergie na kasein, kde má čtenář možnost se seznámit s touto alergií, jejími příznaky a doporučením pro osoby trpící alergií na kasein. Teoretická část obsahuje i obecné informace o keramice a sádrových formách a jejich výrobě. Dále se zde věnuji českým i zahraničním autorům, kteří jsou pro mě v této práci velkou inspirací zejména jejich přístupy ve své tvorbě a myšlenkami. Následně se zabývám uměleckou instalací, jenž je pro tuto práci velmi důležitým tématem.

Na začátku praktické části se zabývám prvotními myšlenkami, inspiracemi a návrhy této umělecké instalace. Dále si práci ujasňuji jako celek, ale myslím i na její detaily. Popisuji cestu, kterou si tato práce i já musela projít a také problémy, které bylo nutné řešit při jejím následném realizování. Dále zde zmiňuji zvolené postupy, proces samotné realizace.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. Kasein

Kasein je bílkovina, která se nachází v mléce a výrobcích z něj. Je to jedna z nejdůležitějších mléčných bílkovin, protože obsahuje uhlík, kyslík, dusík, vodík, fosfor, síru a aminokyseliny. Tvoří až 80 % z celkového množství. Využívá se zejména v potravinářském průmyslu při výrobě sýrů, jogurtů, másel a dalších mléčných produktů.¹

Obr. 1 Chemický vzorec kaseinu

Kromě mnoha pozitivních efektů na lidský organismus, které jsou dokázány nespočtem studií, mezi něž se řadí protizánětlivé, antioxidační, či dokonce antikarcinogenní účinky, některé mléčné bílkoviny mohou vyvolávat i negativní imunitní reakci. Tato přirozená nesnášenlivost nemusí být pouze vrozená, ale dá se získat i postupem času při nižší frekvenci konzumace mléčných výrobků, kdy tělo samovolně sníží produkci enzymů nutných pro rozklad těchto specifických proteinů a jejich následné efektivní využití v metabolismu. Hlavní trávicí enzymy pro rozklad kaseinu v lidském těle produkují střevní bakterie z rodu *Lactobacillus*. Jedná se například o *Lactobacillus rhamnosus*, či *Lactobacillus casei*.²

¹ KUČERA, L., Peška, J., Fojtík, P., Barták, P., Sokolovská, D., Pavelka, J., Komárková, V., Beneš, J., Polcerová, L., Králík, M., Bednář, P. *Determination of milk products in ceramic vessels of corded ware culture from a late Eneolithic burial*. *Molecules*, 2018, roč. 23, č. 12. ISSN 1420-3049.

² Seyed Hossein Davoodi, Roghiyeh Shahbazi, Saeideh Esmaeili, Sara Sohravandi, AmirMohamamd Mortazavian, Sahar Jazayeri, Aghdas Taslimi. *Health-Related Aspects of Milk Proteins*. NIH NLM [online]. [cit. 20.3.2023]. dostupné z: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5149046/?fbclid=IwAR0j9Nr1QtFO_pnQOafVvfNxuGuoo9r_vDoJlvY_L53hTdvDuFvqHfimuKyo

1.1.1. Alergie na kasein

Alergie na kasein (mléčnou bílkovinu) je také známá jako alergie na mléko. Jedná se o imunitní reakci těla na tyto bílkoviny. Spolu s celiakií je jednou z nejznámějších potravinových alergií nejen u dětí, ale i dospělých.³

Projevy alergie se můžou u každého jedince lišit, ale jde zejména o kožní vyrážky (kopřivka, ekzém), otoky, rýmu, trávicí problémy (plynatost, průjem, zvracení) a v nejhorším případě i o anafylaktický šok. Lidé často mylně zaměňují alergii na kasein s alergií na laktózu (mléčný cukr), ale v případě alergie na kasein je postižený přinucen mléčné výrobky ze svého jídelníčku vyřadit úplně, kdežto při intoleranci laktózy postačí konzumovat výrobky zbavené laktózy. Dále existuje také alergie na syrovátkový protein, kdy postižený nesmí konzumovat pouze kravské mléko a výrobky z něj. Zajímavostí je, že mléčné výrobky s vyšším obsahem tuku obsahují menší množství kaseinu, proto jsou pro lidi lépe stravitelné.⁴

Alergie na kasein se obvykle diagnostikuje pomocí krevních testů, kdy se testuje hladina protilátek v krvi. Dále se provádí kožní testy, při kterých se pod kůži aplikuje malé množství kaseinu a sleduje se míra zarudnutí či velikost otoku. Spolehlivým testem je i eliminační dieta, kdy postižený na určitý čas ze svého jídelníčku vysadí všechny výrobky, které by mohly obsahovat kasein a sledují se možné příznaky alergie. Všechny testy by měly být prováděny pod odborným dohledem lékaře.⁵

Tato alergie se nedá vyléčit, můžeme jen zmírnit její projevy (antihistaminika, imunoterapie) a je dobré přijmout preventivní opatření, která zahrnují omezení nebo úplně vyloučení potravin či nápojů, které obsahují kasein. Alergici by si tak měli pečlivě číst etikety potravin a vyhledávat alternativy mléčných výrobků (rostlinné mléko, ořechové máslo, rostlinné sýry). Alergik by si měl vždy hlídat složení pokrmu, který konzumuje.

---

³ FUČÍKOVÁ, Terezie. *Základy klinické imunologie: imunodeficity – autoimunita – alergie*. Praha: RDI Press, 1994, s. 106. ISBN 80-90067-4-3

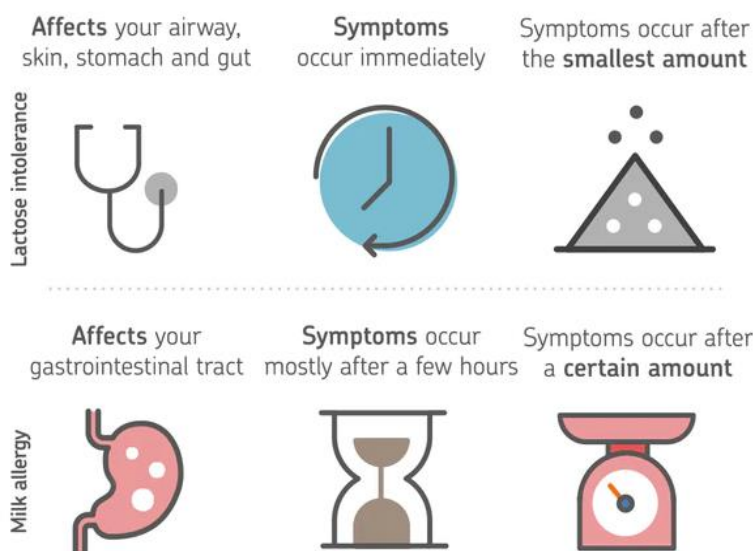
⁴ PUTRYM, Goldie. *The Dairy Allergy Handbook: A Step by Step guide to test, treatments, safety, travel and more*. Harding & Leslie. 2021. s. 14. ISBN 979-8750663804

⁵ VAN NEERVEN, Jost, SAVELKOUL. *Huub. Cow's Milk and Allergy*. Švýcarsko: MDPI. 2019. s. 8. ISBN 978-3-03928-028-5

Je dobré si uvědomit, že alergie na mléko může být spojená s dalšími potravinovými alergiemi – laktóza, sója, lepek. Aby byla zajištěna dostatečně výživná a zdravá strava, je vhodné změny konzultovat s odborníkem na výživu a minimalizovalo se tak riziko výskytu dalších alergických reakcí.⁶

Existuje několik typů alergií na kasein, z nichž nejhůře diagnostikovatelná je DTH (delayed-type hypersensitivity). Jedná se zde o spožděnou imunitní reakci systému s až 20 hodin opožděným nástupem. Příznaky na tento typ intolerance kaseinu jsou většinou gastrointestinální.⁷

Source: Kasper H, Burghardt W, Ernährungsmedizin und Diätetik, 12., überarb. Aufl. München: Elsevier, Urban & Fischer, 2014.

Obr. 2 – KASPER, Heinrich. Milk Allergy of Lactose Intolerance? [počítačová grafika, 2014].

⁶Alergie na mléko *NZIP – Národní zdravotnický informační portál* [online]. [cit. 20.3.2023]. dostupné z: www.nzip.cz/clanek/358-alergie-na-mleko

⁷ Magdalena Wąsik, Katarzyna Nazimek, Bernadeta Nowak, Philip W. Askenase, Krzysztof Bryniarski. Delayed-Type Hypersensitivity Underlying Casein Allergy Is Suppressed by Extracellular Vesicles Carrying miRNA-150. NIH NLM [online]. [cit. 20.3.2023]. dostupné z: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6521277/

1.2. Keramika

Jedná se o označení předmětů, které jsou vytvořené z vypálené hlíny. Keramická hlína je materiál, který je složený především z anorganických látek. Hlína se skládá z plastických surovin, ostřiv, tavidel a lehčiv. Keramické výrobky můžeme rozlišovat podle jejich nasákavosti vody na slinuté – nasákavost menší jak 2 %, poloslinuté – nasákavost do 5 % a pórovité – nasákavost nad 5 %. Složení keramické hlíny se odvíjí od jejího využití a potřebných vlastností. Hlína zpravidla obsahuje křemičitán hlinitý, živce, slídu a jílovec. Plastické suroviny jsou složeny především z minerálních a organických látek.⁸

Do neplastických surovin patří tavidla, ostřiva a lehčiva. Jejich přidáním se snižuje plastičnost hlíny, ale významně ovlivňují například míru smrštění, teplotu tání a slinutost. Zastoupení všech surovin by mělo být vyvážené a také by vlastnosti hlíny měly odpovídat použití výrobku. Jedná se především o živce, pegmatity, žuly, křemen či vápenec.⁹

Pro vytvoření výrobku z keramiky máme na výběr hned několik technik. Nejjednodušším způsobem je modelovat objekt přímo v ruce pomocí stáčení válečků, vymačkávání, stavění plátů či stavění z pruhů, kdy si můžeme pomoc třeba špachtlemi a dřevěnými hladítky. Pokud se jedná o malý objekt, není potřeba do něj vytvářet dutinu. Máme-li však jasnou představu o větším díle, můžeme postupovat 2 způsoby. Buď budeme modelovat plnou plastiku, kterou následně vydutíme, nebo můžeme modelovat již dutou plastiku. Dalším způsobem vytváření může být vytáčení na hrnčířském kruhu, formování, stlačení a vylévání do forem.¹⁰

1.2.1. Sádrové formy

Odlévání do forem je jednou z nejmladších modelovacích technik. Začalo se využívat teprve v 19. století ve Francouzském Sevres. Sádrové formy se mohou vyrábět hned několika způsoby podle složitosti objektů,

---

⁸ RADA, Pravoslav. *Techniky keramiky*. Praha: Aventinum, 1995, s. 8-9. ISBN 8085277476.

⁹ LACH, Vladimír. *Keramika*. Brno: VUT, 1992, 11 s. ISBN 80-214-0332-2

¹⁰ BATALA, Otto. *Svět z hlíny: vyprávění o minulosti a současnosti keramiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973, s. 162-166. Knihnice všeobecného vzdělání mládeže. Horizont.

který jsme se rozhodli odlévat. Objekty, které chceme odlévat do forem by neměly být nasákavé. Můžou být z jakéhokoliv pevného materiálu. Pokud se chceme ujistit, aby se například kelímek od jogurtu nedeformoval, můžeme jej naplnit keramickou hlínou či modelínou. Pokud chceme, aby se nám objekt z formy lépe vytahoval, je dobré jej potřít tenkou vrstvou rozpuštěného jádrového mýdla.¹¹

Při výrobě sádrových forem je velmi důležitá příprava. Musíme okolo modelu vyrobit rám, který nám bude držet sádro, aby nevytekla a dostatečně zatuhla. Pokud vyrábíme vícedílnou formu, objekt zamodelujeme do hlíny a okolo opět vymodelujeme rám. Na takto připravený objekt se pak pomalu nalévá rozmíchaná sádra, která se nechá zatvrdnout a objekt se z formy jednoduše vyjme. Ve své bakalářské práci jsem využívala dva druhy forem – jednodílnou a dvoudílnou.¹²

a) Jednodílná forma

- můžeme ji zvolit, pokud je daný objekt kónický
- po zatvrdnutí lze objekt z formy vyjmout a forma je po vyschnutí připravena k vylévání

b) Dvoudílná forma

- objekt by měl být nejlépe kónický
- dělící rovina formy musí být vodorovná
- po zatvrdnutí prvního dílu formy ji otočíme o 180°, odstraníme z objektu hrazení, formu namočíme a po stranách vytvoříme prohlubně, tzv. zámky
- formu potřeme rozpuštěným jádrovým mýdlem s vodou a vytvoříme hrazení, abychom mohli odlévat i druhou část formy
- po zatvrdnutí formu od sebe oddělíme a necháme vyschnout

---

¹¹ RADA, Pravoslav. *Slabikář keramika*. Praha: Grada, 1997, s. 50. ISBN 8071694193.

¹² CHAVARRIA, Joachim a Eva KREJČOVÁ. *Velká kniha keramiky*. Praha: Knihcentrum, 1996, s. 102-105. ISBN 8090218296.

c) Klínová forma (dvoudílná s klíny)

- používá se u objektů, které mají složitější tvar, nejsou kónické
- místa, která nejsou kónická se modelují pomocí sádrových klínů, díky kterým docílíme kónického tvaru
- pokud by se stalo, že by klíny vypadávaly a nedržely na svém místě, můžou se zajistit tenkým drátem, který se do nich přisádruje¹³

1.2.2 Vylévání sádrové formy

Nejprve musíme formu zbavit všech předchozích nečistot, které by nám pak na odlitku mohly ulpět. Učiníme tak buď rukou či štětcem, abychom formu nepoškrábali. Pokud se jedná o více dílnou formu, měla by být vždy pevně zajištěná (třeba gumou), aby se nestalo, že se při lití licí břečky rozpojí a licí břečka tak vyteče ven.

Licí břečka by měla být dostatečně tekutá, aby se dostala do všech záhybů formy. Pokud chceme výrobek odlévat na střep, tedy aby jeho stěny měly stejnou tloušťku, tak břečku do formy lijeme pozvolna a sledujeme po okrajích tloušťku střepu. Pokud jsme s ní spokojeni, přebytečnou břečku pomalu vylijeme. Po tomto kroku necháme střep dostatečně zavadnout, rozebereme formu, výlitek vytáhneme a můžeme provést retuš pomocí kovové špachtle či nože.¹⁴

---

¹³ RADA, Pravoslav. Techniky keramiky. Praha: Aventinum, 1995, s. 110-113. ISBN 8085277476.

¹⁴ tamtéž s. 139

1.3. Využití mléka v keramice

Mléko se v keramice využívá již od pravěku. Vypovídají o tom nálezy z 4. tisíciletí před naším letopočtem na pohřebištích, které se přisuzují kultuře šňůrové keramiky. Naši předci přišli na to, že takzvaná mléčná glazura dodává keramickým nádobám vodotěsnost a také s ní můžou docílit i různých barevných tónů vypálené keramiky. Aplikování mléčné glazury je složitější než u klasických moderních glazur. Nejprve je nutné již vypálený objekt nahřát (postupy se různí, ale teploty se pohybují od 300 stupňů až 1000 stupňů a délka nahřívání od 1 hodiny až po 12 hodin) a poté se namočí či přelije mlékem. Čím déle zůstane keramický objekt v mléce, tím je jeho barva tmavší. Zároveň se mu tak zvyšuje voděodolnost.¹⁵

1.4. Autoři

V této kapitole bych se chtěla věnovat autorům, kteří se zabývali keramikou či porcelánem. Ráda bych zde zmínila nejen významné české autory, ale i ty zahraniční.

Maxim Velčovský

Narodil se v Praze (1976) a vystudoval nejdříve Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti a následně ve studiu pokračoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru keramiky u profesora Václava Šeráka. V roce 2002 společně s Jakubem Berdychem založil designové studio Qubus. Jeho díla byla k vidění na více jak 90 výstavách a proslavila se dokonce i ve sbírce Victora & Albert musea v Londýně a mnichovské Nové pinakotéce. V roce 2007 získal ocenění Designer of the year. Od roku 2011 působí jako kreativní ředitel v české designové sklářské společnosti Lasvit. V roce 2016 byla Velčovskému udělena cena za mimořádný počin mimo kategorie festivalu Designblok za gigantický objekt z barelů s názvem Slunečnice.¹⁶

---

¹⁵ Kučera, Lukáš a spol. *Determination of Milk Product in Ceramic Vessels of Corded Ware Culture from Late Eneolithic Burial*. [online]. Copyright © 2018. researchgate. [cit. 20. 3.2023]. dostupné z:

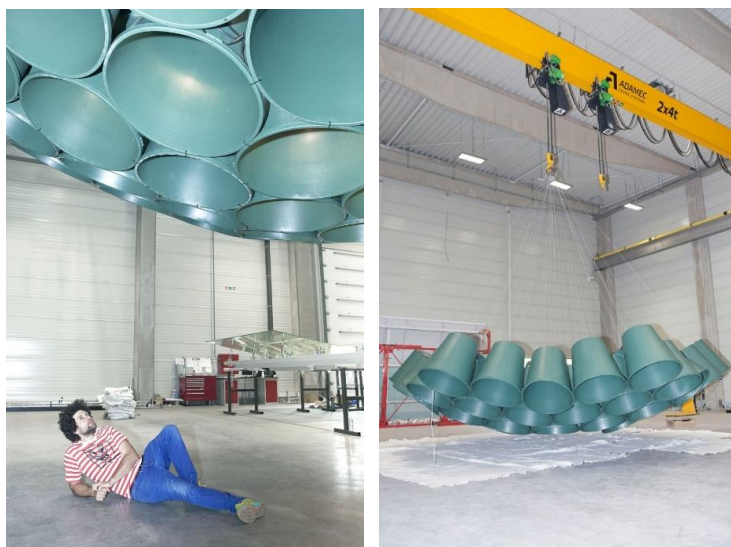
www.researchgate.net/publication/329515072_Determination_of_Milk_Products_in_Ceramic_Vessels_of_Corded_Ware_Culture_from_a_Late_Eneolithic_Burial

¹⁶ Maxim Velčovský. *Czechdesign shop* [online]. Copyright © 2021

[cit. 25.3.2023]. dostupné z: shop.czechdesign.cz/znacka/maxim-velcovsky/

Při svém studiu došel k zjištění, že keramický průmysl je nevkusný a co se týče nových návrhů mladých umělců nepřívětivý a sázejí především na jistotu. Proto se rozhodl, že se ve své tvorbě bude zaměřovat především na předměty, které se dají využít jako bytové doplňky či dekorace. Jeho prvním nevšedním a do dnes velmi známým a oblíbeným dílem byla mísa ve tvaru České republiky. K tomuto ikonickému dílu se později přidala i váza ve tvaru holínky, láhev od Coca-Coly a porcelánový podnos ve tvaru papírového táčku.

Jeho tvorba se vyznačuje především prací s převedením předmětů z různých materiálů do porcelánu či skla. V jeho tvorbě můžeme také často pozorovat zdobení zlacením či pomocí sítotisku. Co se týče témat, která zpracovává, můžeme ve velké míře pozorovat inspiraci z období před revolucí v roce 1989, jako jsou například trabanty, busty hodnostářů komunistické strany či jiné předměty pojící se s východním blokem a komunistickou ideologií.¹⁷

Obr. 3 a 4 – VELČOVSKÝ, Maxim., Slunečnice.
[umělecká instalace, 2016]. Foto Michaela Karásková

---

¹⁷ Maxim Velčovský. *Prague art & design* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.prague-art.cz/katalog/autori/212-maxim-velcovsky/

Eva Pelechová

Česká autorka, která studovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti a následně ateliér keramiky a porcelánu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Kromě VŠU v Praze měla díky programu Erasmus možnost studovat i v zahraničí, a to na Akademii umění a designu v Jeruzalémě, Akademii výtvarných umění v Talinnu a Akademii výtvarných umění v Mnichově. Její díla slaví mezinárodní úspěch a jsou k vidění v galerijních sbírkách po celém světě. Své první ocenění získala v roce 2006, kdy se jí podařilo v Německu získat 1. místo v Rossenthal design Award. Tímto její úspěch neskončil a v průběhu dalších let se i nadále umísťovala na prvních příčkách. Dnes působí jako ředitelka Mezinárodního symposia keramiky v Bechyni.

V roce 2012 spolu se svým kolegou Gabrielem Valachem založili značku Hidden Factory, která se zaměřuje na historii české porcelánové tvorby a její znovuoživení v současné produkci. Realizují především malé zakázky, ale její tvorba je k vidění na většině přehlídek české designové tvorby. Pelechová konceptuálně posouvá zažitá tradiční stereotypy a dává jim zcela nový smysl.¹⁸

Její série s názvem Kelímek představuje 15 druhů porcelánových výlitku ve tvaru kelímků od jogurtů či hořčice, které jsou velmi hravě až infantilně dekorovány. Autorčinou inspirací pro dekor byly nejspíš obaly z doby před Sametovou revolucí. Pro starší generaci jsou tak i připomínkou obalů, které již dávno zmizely z regálů samoobslužných prodejen. Nejedná se však o pouhý kelímek, který může sloužit jen jako pohárek na pití či malá váza, ale díky důvtipnému provedení, kdy je uprostřed kelímku ztenčené místo, které jde prorazit, může kelímek fungovat i jako květník.¹⁹

---

¹⁸ KROTITELÉ – Eva Pelechová. *SVUK – Sdružení výtvarných umělců keramiků* [online]. [cit. 9.4.2023]. dostupné z: www.artceramics.cz/aktuality/vystavy-autorske/krotitele-eva-pelechova

¹⁹ Eva Pelechová. *Modernista* [online]. [cit. 9.4.2023]. dostupné z: www.modernista.cz/produkty/eva-pelechova/

Obr. 5 – PELECHOVÁ, Eva. Kelímky. [porcelán, 2011-2012].

Obr. 6 – PELECHOVÁ, Eva. Kelímky. [porcelán, 2011-2012].

Keiko Fukazawa

Fukazawa původně vystudovala malbu na Musashino Art University v Tokyu, ale malbě se bohužel dlouho nevěnovala, protože v tuto dobu byla v Japonsku malba stále považována za především mužskou záležitost. Z tohoto důvodu se zaměřila na keramickou tvorbu a v roce 1981 dokončila v tomto oboru postgraduální studium. Ve studiu Sotoen se keramice věnovala pouhé dva roky, když ji nevhodné podmínky pro ženy umělkyně přiměly k odstěhování se do USA, kde se keramické tvorbě věnovala při studiu na Otis College of Art and Design v Los Angeles. Její umělecká díla jsou velmi oceňována a vystavována v galeriích po celém světě.

Ráda bych se zaměřila na její díla ze série Made in China, která byla vytvořena během jejího pobytu v čínském městě Jingdezhen, který se proslavil výrobou kvalitního porcelánu. V této sérii se snoubí tradiční umění s moderními přístupy a myšlenkami Fukazawy. Snaží se o propojení starého a nového, postupu a úpadku, komunismu a kapitalismu, společenství a individuality a dalších. Snaží se najít pravdu a je si vědoma toho, že při

propojení může vzniknout chaos, což se místy v této sérii odráží. V mé práci je mi inspirací zejména díly Carryman´s Handle #2 a Chinese Still Life #1, kdy umísťuje do prostoru porcelánové pet láhve a dává jim jiný smysl než být nositelem tekutiny.²⁰

Obr. 7 – FUKAWAZA, Keiko. Carryman´s Handle #2. [porcelán, 2015].

Obr. 8 – FUKAZAWA, Keiko. Chinese Still Life #1. [porcelán, 2013]

---

²⁰ Keiko Fukazawa. *Artist Bio* [online]. Copyright © 2023 [cit. 8.4.2023]. dostupné z: www.keikofukazawa.com/artistbio

Lei Xue

Lei Xue se narodil v roce 1974. Svůj magisterský titul získal na School of Art Kassel. Ve své tvorbě se soustředí na kombinaci tradičního čínského porcelánu a moderních západních předmětů a symbolů. Právě tuto kombinaci můžeme pozorovat na jeho sérii *Drinking Tea*, ve které znázornil pomačkané plechovky (symbol moderní západní kultury), a které dekoval tradičními čínskými motivy. I když by se zdálo, že plechovky jen tak leží ladem bez nějakého vyššího smyslu, tak opak je pravdou. Další z děl, které reprezentuje toto snoubení je série váz, které tvarem i barevností imitují tradiční čínský porcelán, který je ovšem ozdoben postavičkami z Disneyho animovaných pohádek. Jeho tvorba však není zaměřena jen na keramiku. Zabývá se i tvorbou svitkových maleb či animovaným filmem. Z jeho svitkových maleb můžeme zmínit například dílo *Four Heavenly Kings*, ve kterém se znovu pokusil spojit tradiční východní kulturu s moderním západem.²¹

Obr. 9 – LEI, Xue. *Drinking Tea*. [porcelán, 2010]

Obr. 10 – LEI, Xue. *Váza*. [porcelán, 2009]

²¹ Lei Xue. *Artsy – Discover, buy and sell Fine Art* [online]. Copyright © 2023 [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.artsy.net/artist/lei-xue

Liya Wan

Liya Wan je čínský umělec, který se narodil v roce 1963. Než se začal věnovat umění, tak pracoval jako námořník na obchodní lodi. Keramiku studoval napřed na European Ceramic Work Centre v Holandsku a poté na Central Academy of Fine Art v Pekingu. Po studiích založil vlastní keramické studio. Jeho tvorba byla natolik významná, že se v roce 2015 stal členem International Academy of Ceramics UNESCO, kde v současné době působí jako člen rady reprezentující Čínu. Inspiraci pro svá díla hledá především v tradičních čínských motivech. Například jeho série New Longshan byla inspirována nálezy keramiky Longshanské kultury, které viděl v Zhucheng Museum v čínském městě Shandong.

Z jeho děl dále stojí za zmínku Bird's Twitter and Fragrance of Flowers, které se momentálně nachází v Bristolském muzeu. V tomto díle se autor zabývá odléváním využitých obalů od různých produktů (obal od mléka, perlivé vody, domácích čističů) pomocí porcelánu. Každý objekt je ručně pomalován. Při tvorbě tradičních motivů, které můžeme najít v malbách na odlitcích, se autor inspiruje malbami, které zdobily čínský porcelán (tzv. Famille rose) v 18. století. Pro tuto bakalářskou práci je velmi významná i jeho série s názvem Thousands Kilometers od Landscape, kdy však barevnou malbu vystřídá, pro porcelán typická, barva modrá s malbou inspirovanou motivy obrazu Thousand Li of Rivers and Mountains od Wang Ximeng, který pochází z 12. století. Takto pomalované objekty nejsou umístěny vedle sebe náhodně, nýbrž mají pevně daný řád a jejich instalace tak opravdu připomíná originální obraz krajiny. V obou sériích objektů se snoubí jednoduchost, čistota a elegantnost ušlechtilého porcelánu s precizností tradicí inspirované malby, a především umělcovi trpělivosti.²²

---

²² Liya Wan. Terra Delft. [online]. Copyright © Terra Delft Online 2015 [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: www.terra-delft.nl/en/artist/liya-wan/

Obr. 11 – WAN, Liya. Bird's Twitter and Fragrance of Flowers.
[porcelán, 2015]

Obr. 12 – WAN, Liya. Thousands Kilometers od Landscape.
[porcelán, 2015]

1.5. Umělecká instalace

Umělecká instalace je forma umění, která pracuje se zasazením objektů do prostoru. Toto aranžmá může divák obejít či do něj přímo vstoupit a stát se jeho součástí. Jedná se o relativně mladé konceptuální umění, neboť se začalo ve větší míře využívat až v druhé polovině 20. století. Může být abstraktní i obrazové a lze ji rozdělit na dva druhy podle délky trvání, dočasnou a trvalou. Některé objekty je možné instalovat do více prostorů, které splňují kritéria dané samotným objektem instalace. Jiná díla mohou být vytvořena přímo s úmyslem, že budou instalována pouze v jediném specifickém prostoru. Za ideou instalovat objekt do daného prostoru se skrývá snaha rozšířit smyslové vnímání objektu jako celku, který funguje v daném prostředí. S tím souvisí i změna pozice diváka. Většinu uměleckých děl divák pozoruje zvenčí, ale instalace tento pomyslný milník boří a vtahuje diváky do děje. Umožňuje mu nahlédnout na dílo zevnitř.²³

Při instalaci se většinou využívají umělecká díla (malby, sochy, objekty, video art, ...) i předměty každodenního života, které umělec umisťuje do interiéru či exteriéru. Vytváří či přetváří prostor, který je hlavní součástí tvorby. Dalo by se říct, že takto pojaté dílo odmítá vytváření děl za účelem prodeje, nýbrž je téměř vždy určeno pouze k uměleckému záměru. Již na začátku umělec počítá s nějakou emociální či informační hodnotou díla, ale zároveň ponechává jisté tajemství, kdy ne všechny informace jsou na první pohled patrné.²⁴

Za předchůdce umělecké instalace bychom mohli považovat ready made, kdy umělec Marcel Duchamp přišel s novým neotřelým nápadem konceptuálního umění, kdy průmyslově vyrobeným předmětům dal zcela jiný smysl než ten, s jakým byly původně vyrobeny. Například jeho pisoár jako Fontána či lopata na sníh jako Podpěra zlomené ruky.²⁵

---

²³ Installation Art. *Tate* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.tate.org.uk/art/art-terms/i/installation-art

²⁴ BISHOP, Claire. *Installation art: A Critical History*. New York: Routledge, 2005. s. 6. ISBN 978-0-41597-412-7

²⁵ SEDLÁŘ, Jaroslav. *Ismy – Umění 20. století*. Meridian World Press, 2015. s. 214-218. ISBN 978-0-9685293-5-5.

Dalším nepřímým předchůdcem umělecké instalace je environment, jenž vyjadřuje umění v prostředí neboli prostorovou kompozici, která diváka vztahuje do děje a nutí jej se zamýšlet nad smyslem environmentu.²⁶

Z nejvíce známých instalací můžeme zmínit *Infinity Mirrored Room – The Souls of Millions of Light Years Away* v galerii The Broad v Kalifornii od japonské umělkyně Yayoi Kusamy. V tomto případě se jedná o místnost naplněnou zrcadly a různými druhy svítlen a lustrů, které vytvářejí iluzi nekonečna. Podobných místností autorka vytvořila více a jsou k nalezení po celém světě. Divák má pocit, že se nachází ve vesmíru či v jiném světě a pociťuje určitou lehkost bytí a fascinaci okamžikem.²⁷

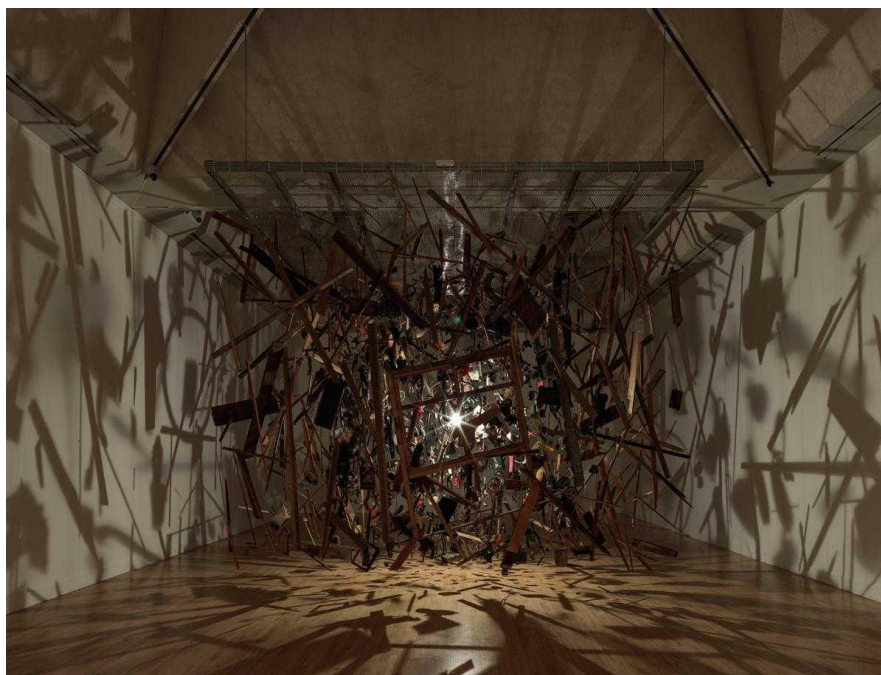
Obr. 13 – KUSAMA, Yayoi. *Infinity Mirrored Room – The Souls of Millions of Light Years Away*. [umělecká instalace, 2013]

---

²⁶ tamtéž

²⁷ Yayoi Kusama – *Infinity Mirrored Room – The Souls of Million Light Years Away* (2013). *Artsy – Discover, Buy and Sell Fine art* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.artsy.net/artwork/yayoi-kusama-infinity-mirrored-room-the-souls-of-millions-of-light-years-away-4

Jako další můžeme zmínit dílo od britské umělkyně Cornelia Parkerové s názvem *Cold Dark Matter: An Exploded View*, které se nachází v Tate Gallery. V tomto díle se autorka pokusila zachytit pocity a vizualizaci toho, co člověk může zažít při explozi. Dílo tvoří zavěšená světla, kolem kterých jsou pověšeny kusy bývalé dřevěné kůlny a předměty denní potřeby (nádobí, nástroje, hračky). Díky centrálnímu světlu vytváří toto dílo unikátní stíny. Člověk může při pohledu cítit chaos, strach či fascinaci.²⁸

Obr. 14 – PARKER, Cornelia. *Cold Dark Matter – An Explode View*.
[umělecká instalace, 1991]

---

²⁸ The Story of Cold Dark Matter. *Tate* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.tate.org.uk/art/artworks/parker-cold-dark-matter-an-exploded-view-to6949/story-cold-dark-matter

2. PRAKTICKÁ ČÁST

2.1. Myšlenka

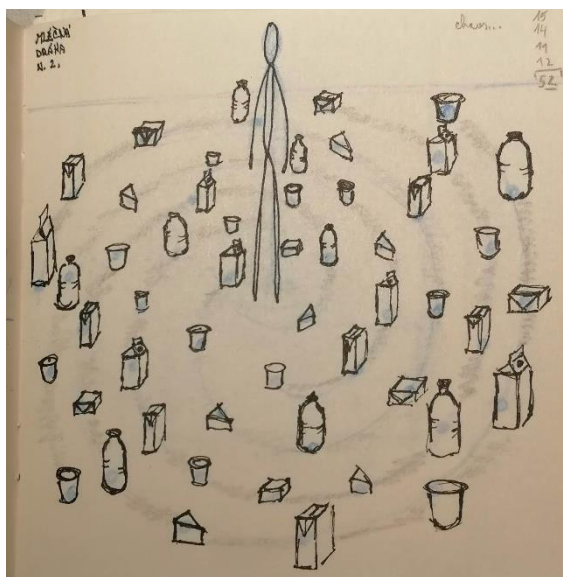
Na začátku bylo mým cílem vytvořit instalaci z porcelánových objektů, která by vyjadřovala mé pocity ohledně mé alergie na mléko. Zároveň jsem tuto alergii chtěla ostatním více přiblížit, protože se mi často stávalo, že lidé v mém okolí netušili, co je kravská bílkovina – kasein a mylně si tento problém spojovali s alergií na laktózu. Přemýšlela jsem, jak práci a mé myšlenky spojit a dát jim kromě tvaru i větší smysl. Jelikož mám problémy s konzumací mléka, napadlo mě, abych ho použila i při výrobě objektů (obalů od mléčných výrobků). Proto i samotná licí břecha, kterou jsem při vytváření bakalářské práce používala, obsahovala kravské plnotučné mléko. Zajímalo mě i samotný výsledek. Co se stane, když do licí břechy přidám mléko, jak bude reagovat při vypalování. Snažila jsem se zjistit o tomto experimentu více, bohužel jsem nenašla žádnou práci, která by se zabývala přímo přidáním mléka do hlíny, proto jsem se rozhodla pro tento experiment.

Původní myšlenkou bylo nainstalovat objekty tak, aby vytvářely pomyslnou armádu mléčných výrobků a obklopovaly člověka. Při delším zamyšlení jsem dospěla však k názoru, že by instalace kvůli velkému množství objektů nepůsobila dobře. Proto jsem pokračovala v návrzích, které jsem se snažila zjednodušit. Při tomto skicování jsem bez většího rozmyslu začala kreslit objekty v lednici, kam se běžně dávají. To mě přivedlo k myšlence, že můžu pro své návrhy použít i námi běžně používané spotřebiče a věci denní potřeby (igelitová taška, síťovaná taška, odpadkový koš). Díky tomu jsem se rozhodla pro instalaci objektů použít záchodovou mísu, protože pokud nějakým nedopatřením sním potravinu, ve které je kravské mléko, mé kroky vedou právě na záchod.

2.2. Postup práce

První kresebné návrhy byly zmatečné. Hledala jsem způsob instalace i kompozici, což jsem našla v záchodové míse. Od prvního okamžiku jsem věděla, že práci budu chtít nainstalovat do podkrovního patra jezuitského konviktu, a to zejména kvůli atmosféře, která nepůsobí tak chladně a sterilně jako podlaží s dlaždicovou podlahou. Pro dotvoření příjemnějšího prostředí jsem chtěla okolo instalace pověsit sprchový závěs, který by měl svým motivem situace zlehčovat.

Obr. 15 - BULIČKOVÁ, Hana. Skica. formát A6.
[pastelky, fixa na papíře, 2022] archív autorky

Obr. 16 - BULIČKOVÁ, Hana. Návrhy na realizaci. formáty A6.
[pastelky, fixa na papíře, 2022] archív autorky

Práci jsem začala sbíráním obalů od mléčných výrobků, které jsem chtěla použít na výrobu sádrových forem. Jednalo se o obaly od mléka, jogurtu, smetany a másla, které divák pozná podle tvaru. Po tomto kroku následovala již samotná výroba sádrových forem. Použila jsem jednodílnou sádrovou formu pro kelímky od jogurtů a smetany, které měly velmi jednoduchý kónický tvar. Vytvořila jsem z keramické hlíny dostatečně velký rámeček, do kterého jsem dnem vzhůru zasadila kelímek vyplněný hlínou. Kelímek jsem naseparovala rozpuštěným jádrovým mýdlem. Ujistila jsem se, že rámeček je všude dobře spojený, rozmíchala si sádro a nalila ji do připraveného rámečku s kelímkem. Sádro jsem nechala zatvrdnout, odstranila keramický rámeček a kelímek a formu nechala vyschnout. Tento postup jsem opakovala u všech kelímků. U obalů od mléka a másla jsem vytvářela dvoudílné formy. Obal jsem si čarou rozdělila na dvě půlky a tu první zamodelovala do hlíny.

Objekt jsem potřela rozpuštěným jádrovým mýdlem a vytvořila kolem něj rámeček, do kterého se nalila rozmíchaná sádra. Po zatvrdnutí sádry a oddělení hlíny se první část formy i s obalem namočí na několik minut do vody, aby ji sádra nasákla a nepřilnula pak k druhé části formy. Po vyjmutí formy z vody jsem po stranách vytvořila prohlubně (zámky) namodelovala jsem okolo ní rámeček pro druhou část formy. Tentokrát se jádrovým mýdlem musí potřít kromě obalu i celá plocha již zatvrdlé sádrové formy, aby nepřilnula k druhé části. Na takto připravený obal i s první částí formy se nalije sádra, která se nechá zatvrdnout, odebere se hlína a forma se nechá schnout.

Tato část procesu byla pro mě nejobtížnější, protože hlína po mokré sádře klouzala, nechtěla držet a stalo se mi, že pak při nalévání sádry povolila a sádra mi vytekla na stůl. Hliněný rámeček jsem tak musela předělávat a ujišťovat se, že bude již držet. Obě části formy můžeme od sebe oddělit, vyndat obal a formu vyčistit od zbytků hlíny či mýdla. Takto jsem opět znovu postupovala při výrobě zbylých obalů až na kartonovou krabici. I tohoto obalu byl problém, protože měl příliš vykrojené vrchní rohy, proto mi forma v této části praskla. Zkoušela jsem formu vyrobit znovu, kdy jsem si obal rozdělila po diagonále, ale bohužel forma praskla znovu, proto jsem

se rozhodla tento výřez z části zamodelovat hlínou, aby nebyl úhel tolik ostrý. Po této úpravě se forma jich zdárně povedla. Pro příště vím, že na vyhotovení formy pro tento obal by byla více vhodná klínová forma.

Obr. 17 - BULIČKOVÁ, Hana. Jednodílná forma.
[keramická hlína, 2022] archív autorky

Obr. 18 – BULIČKOVÁ, Hana. Dvoudílná forma.
[keramická hlína, 2022] archív autorky

Po vyschnutí forem se mohlo začít s odléváním. Mou původní myšlenkou bylo vytvořit licí břechku čistě z hlíny a mléka. Proto jsem si nadrtila zaschlou hlínu na prášek, nalila do něj mléko a namíchala si vlastní břechku, kterou jsem nalila do formy. Ani po půl hodině nechtěl střepek zavadnout a nedal se vytáhnout z formy, proto jsem se rozhodla počkat do dalšího dne. Střepek ovšem nezavadnul, ale popraskal a z formy nešel vytáhnout, byl pořád vlhký a na dotyk mastný. Z tohoto důvodu jsem při dalším pokusu do již hotové licí břechky mléko pouze přidala. Z této nové licí břechky se vylitek již podařil a já mohla v práci pokračovat dál.

Obr. 19 – BULIČKOVÁ, Hana. Výsledek licí břechky z mléka.
[sádrová forma, mléčná licí břechka, 2022] archív autorky

Po odlití všech objektů jsem je nechala zaschnout, aby se daly lépe retušovat. Retuš jsem prováděla velmi jemným smirkovým papírem, vlhkou houbičkou a jehlou, kterou jsem retušovala malé detaily jako jsou záhyby. Takto vyretušované vylitky byly připravené na první výpal. Prvně jsem nevypálila všechny výrobky, protože jsem byla zvědavá, jestli mléko v hlíně provede nějakou závažnější chemickou reakci. Ta ovšem nenastala a na výpal tak mohly všechny odlitky. Po výpalu získaly příjemnou krémovou barvu a matný vzhled, čímž vznikl kontrast oproti lesklému bílému povrchu záchodové mísy.

Obr. 20 – BULIČKOVÁ, Hana. Retušování odlitků.
[kamenina, 2023] archív autorky

Obr. 21 – BULIČKOVÁ, Hana. Vypálené odlitky.
[kamenina, 2023] archív autorky

Jelikož jsem nechtěla, aby byla záchodová místa s výlitky jen tak zasazena do podkrovních prostorů jezuitského konviktu, rozhodla jsem se kolem ní pověsit koupelnový závěs, který jsem pomalovala akrylovými barvami. Jedná se o infantilní malbu oranžových květů, která znázorňuje mé banalizování nepříjemného, až kolikrát závažného problému.

Obr. 22 – BULIČKOVÁ, Hana. Malba závěsu. 180 × 200 cm
[akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

2.3. Instalace

Jako první jsem pro svou instalaci musela vybrat místo, které by mělo více příjemnou atmosféru než většina pater Jezuitského konviktu. Proto jsem vybrala podkrovní patro, kde jsou rovy a dřevěné podlahy. Na diváka to působí více domácky. Místo před oknem se jevilo jako naprosto ideální, protože v běžných domácnostech jsou na toaletách okna – na odvětrávání či jako zdroj světla. Lomené sluneční světlo prostupující tímto oknem tak díky závěsu tvoří příjemnou světelnou kulisu. Zároveň je prostor přepažen zdí, čímž navozuje ještě větší dojem toalety.

Při samotné instalaci jsem nejprve začala řešit, na co pověsit závěs. Nejjednodušší by bylo koupit přímo sprchovou tyč, ale z finančních důvodů jsem tuto možnost zamítla. Následně nastalo velké přemýšlení nad alternativou. Jelikož často jezdíme stanovat, tak mě napadlo použít stanovou tyč, kterou jsem zkrátila a napnula pomocí struny do oblouku. Takto připravenou konstrukci na závěs jsem pověsila na strunu do prostoru tak, aby se závěs lehce dotýkal země.

Toaletní mísu jsem nainstalovala před závěs tak, aby byla uprostřed a začala jsem do ní skládat výlitky, aby zaplnily celý prostor a působily ledabyle. Při zkoumání instalace jako celku jsem přišla k závěru, že celou kompozici mi narušuje toaletní prkénko, které jsem následně odstranila a instalace tak získala více surovější ráz bez zbytečného příkrášlení. Výlitky díky své smetanově bílé barvě kameniny utvářely příjemný kontrast s lesklou bělobou mísy. Několik zbylých výlitků, které se již nevešly do mísy jsem umístila do prostoru, aby působily chaoticky a navazovaly dojem zanechání, protože alergická reakce může nastat velmi rychle a nečekaně. Některé výlitky jsou úmyslně poničené či deformované, aby působily prázdňě a použitě.

Velkou inspirací mi byla myšlenka Marcela Duchampa a jeho ready – made s názvem Fontána. V tomto případě by se za ready-made dala považovat záchodová mísa a stanová tyč.

Obr. 23 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – pohled zepředu.
[kamenina, akryl, sprchová závěs, 2023] archív autorky

Obr. 24 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – pohled ze shora.
[kamenina, akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

Obr. 25 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – pohled ze strany.
[kamenina, akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

Obr. 26 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – detail.
[kamenina, 2023] archív autorky

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo vytvoření umělecké instalace za využití keramických odlitků a dalších běžných předmětů v domácnosti, která by interpretovala mé pocity a zážitky ze života s alergií na syrovátkový kasein. Cíl se mi podařilo splnit, protože jsem vytvořila instalaci, která se skládá z pomalovaného sprchového závěsu, toaletní mísy a odlitků obalů od jogurtů a jiných mléčných výrobků. Instalace znázorňuje situaci, která následuje po konzumaci potravin obsahující syrovátkový kasein. Pomocí rozházených odlitků jsem se snažila docílit pocitu chaosu a zanechání.

Již při vytváření instalace se mi povedlo s touto alergií seznámit spolužáky a další osoby, které se zajímaly, na čem pracuji, proto si myslím, že jsem naplnila cíl této práce. Věřím, že instalace diváka zaujme a bude si o ní chtít zjistit více informací a uvidí pak za vším hlubší myšlenku, než jsou umístěné objekty z kameniny v toaletní míse.

V teoretické části vysvětluji a popisuji pojmy kasein a keramika, zabývám se výrobou sádrových forem, využití mléka v keramice. Věnuji se umělcům a jejich tvorbě, která mi byla inspirací a vidím v ní jistou podobnost se svou prací. Jelikož je tato práce uměleckou instalací, považuji za důležitou právě kapitolu Umělecká instalace, kde se věnuji vysvětlení pojmu, historii i současnosti tohoto umění.

V praktické části se věnuji tvůrčímu postupu při návrzích a realizaci této práce. Popisuji počáteční myšlenky, návrhy, samotnou tvorbu práce a následnou finální instalaci. Zabývám se i nečekanými problémy, které jsem musela při vytváření řešit. V závěru práce je umístěna obrazová příloha s fotodokumentací.

Tento doprovodný text mne velmi obohatil zejména novými informacemi o alergii na kasein. Přestože sama touto alergií trpím, nevěděla jsem všechny informace, které jsem díky práci měla možnost získat. Také jsem si poprvé vyzkoušela výrobu dvoudílných sádrových forem a naučila se řešit jisté problémy, které se výrobě týkají. Dále jsem překonala svůj strach z malby na velký formát, kterým pro mě sprchový závěs o rozměrech 180 × 200 cm byl. Práce se sádrovými formami je mi teď mnohem bližší

a spatřuji v ní velký potenciál. Myšlenka umělecké instalace se mi velmi zalíbila. Jsem ráda, že jsem se jí věnovala a ráda bych se jí zabývala i v budoucnu.

ANOTACE

Příjmení a jméno:	Buličková Hana
Fakulta a katedra:	Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy
Název práce:	Kasein
Název práce v angličtině:	Casein
Vedoucí práce:	DR HAB, MgA. Robert Buček, Ph. D
Počet znaků:	51 525
Počet příloh:	34
Počet titulů požití literatury:	11
Rozsah práce:	48
Přílohy vázané k práci:	Obrazová příloha
Klíčová slova:	Kasein, keramika, umělecká instalace, sádrová forma
Anotace:	Cílem mé bakalářské práce je pomocí keramických odlitků a dalších běžných předmětů vytvořit uměleckou instalaci, která je interpretací mých pocitů a zážitků ze života s alergií na syrovátkový kasein. V teoretické části se věnuji vysvětlení pojmu kasein, alergie na kasein a keramika. Dále vysvětluji postupy při výrobě sádrových forem. Také se zde věnuji autorům a umělecké instalaci. V praktické části se zabývám postupem při vytváření instalace a popisuji jej. V závěru práce se nachází obrazová příloha s fotodokumentací.

RESUMÉ

The aim of my bachelor's thesis is to use ceramic castings and other common objects to create an artistic installation as an interpretation of my feelings and experiences of living with a casein allergy.

I would like to familiarize with and inform readers and viewers about the issue related to casein allergy, which is a substance contained in the milk of mammals. From my experience, I can say that this allergy is not so widely known. People often tend to trivialize it and are not aware of its possible serious consequences. I tried to represent this issue artistically according to my experiences and the feelings which I feel when persuading myself every day that I must not eat the things because of my safety. Even while creating the installation, I managed to fulfill the aim of this work because a lot of people were curious about what I was doing and the meaning of my work. I believe that the installation will interest the viewers and they will want to find out more information about this piece. I also believe that they will see a deeper idea behind this piece than the objects made of earthenware that are put in the toilet bowl.

This work is divided into two parts – theoretical and practical. In the theoretical part I explain the concept of casein and its meaning for the human organism. An important chapter is about the casein allergy itself. The theoretical part also contains general information about ceramics and its production. I also focus on Czech and foreign authors, who were a great inspiration for me during this project. Subsequently, I deal with the art installation, which is a very important topic for this work.

At the beginning of the practical part I deal with the initial thoughts, inspirations and designs of this art installation. I describe the path that led to the final installation as well as the problems that had to be solved during its subsequent implementation.

This accompanying text greatly enriched me especially with new information about casein allergy. Even though I myself suffer from this allergy, I did not know all the information that I had the opportunity to obtain it thanks to my work. I also tried making two-part plaster molds for the first

time and learned to solve certain problems related to production. Working with plaster molds is much closer to me now and I see a great potential in it. I really liked the idea of an art installation. I am glad that I devoted myself to it and I would like to deal with it in the future as well.

Knižní zdroje

- BATALA, Otto. *Svět z hlíny: vyprávění o minulosti a současnosti keramiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973, s. 205. Knižnice všeobecného vzdělání mládeže. Horizont
- BISHOP, Claire. *Installation art: A Critical History*. New York: Routledge, 2005. s. 144. ISBN 978-0-41597-412-7
- FUČÍKOVÁ, Terezie. *Základy klinické imunologie: imunodeficity – autoimunita – alergie*. Praha: RDI Press, 1994, s. 148. ISBN 80-90067-4-3
- CHAVARRIA, Joachim, KREJČOVÁ, Eva. *Velká kniha keramiky: průvodce historií, materiály, vybavením a technikami ručního vytváření, vytáčení, výroby forem, vypalování výrobků v pecích a glazování hrnčářských výrobků a jiných keramických předmětů*. Praha: Knihcentrum, 1996, s. 192. ISBN 8090218296.
- KUČERA, Lukáš, PEŠKA, Jaroslav, FOJTÍK, Pavel, BARTÁK, Petr, SOKOLOVSKÁ, Diana, PAVELKA, Jaroslav, KOMÁRKOVÁ, Veronika, BENEŠ, Jaromír, POLCEROVÁ, Lenka, KRÁLÍK, Miroslav, BEDNÁŘ, Petr. *Determination of milk products in ceramic vessels of corded ware culture from a late Eneolithic burial*. *Molecules*, 2018, roč. 23, č. 12. ISSN 1420-3049.
- LACH, Vladimír. *Keramika*. Brno: VUT, 1992, s. 172. ISBN 80-214-0332-2
- PUTRYM, Goldie. *The Dairy Allergy Handbook: A Step by Step guide to test, treatments, safety, travel and more*. Harding & Leslie. 2021. s. 175. ISBN 979-8750663804
- RADA, Pravoslav. *Slabikář keramika*. Praha: Grada, 1997, s. 160. ISBN 8071694193.
- RADA, Pravoslav. *Techniky keramiky*. Praha: Aventinum, 1995, s. 207. ISBN 8085277476.
- SEDLÁŘ, Jaroslav. *Ismý – Umění 20. století*. Meridian World Press, 2015, s. 604. ISBN 978-0-9685293-5-5
- VAN NEERVEN, Jost, SAVELKOUL. *Huub. Cow's Milk and Allergy*. Švýcarsko: MDPI. 2019. s. 232. ISBN 978-3-03928-028-5

Elektronické zdroje

- Alergie na mléko *NZIP – Národní zdravotnický informační portál* [online]. [cit. 20.3.2023]. dostupné z: www.nzip.cz/clanek/358-alergie-na-mleko
- Eva Pelechová. *Modernista* [online]. [cit. 9.4.2023]. dostupné z: www.modernista.cz/produkty/eva-pelechova/
- Instalation Art. *Tate* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.tate.org.uk/art/art-terms/i/installation-art
- Keiko Fukazawa. *Artist Bio* [online]. Copyright © 2023 [cit. 8.4.2023]. dostupné z: www.keikofukazawa.com/artistbio
- KROTITELÉ – Eva Pelechová. *SVUK – Sdružení výtvarných umělců keramiků* [online]. [cit. 9.4.2023]. dostupné z: www.artceramics.cz/aktuality/vystavy-autorske/krotitele-eva-pelechova
- Lei Xue. *Artsy – Discover, buy and sell Fine Art* [online]. Copyright © 2023 [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.artsy.net/artist/lei-xue
- Liya Wan. *Terra Delft*. [online]. Copyright © Terra Delft Online 2015 [cit. 09.04.2023]. Dostupné z: www.terra-delft.nl/en/artist/liya-wan/
- Magdalena Wąsik, Katarzyna Nazimek, Bernadeta Nowak, Philip W. Askenase, Krzysztof Bryniarski. Delayed-Type Hypersensitivity Underlying Casein Allergy Is Suppressed by Extracellular Vesicles Carrying miRNA-150. NIH NLM [online]. [cit. 20.3.2023]. dostupné z: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6521277/
- Maxim Velčovský. *Czechdesign shop* [online]. Copyright © 2021 [cit. 25.3.2023]. dostupné z: shop.czechdesign.cz/znacka/maxim-velcovsky/
- Maxim Velčovský. *Prague art & design* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.prague-art.cz/katalog/autori/212-maxim-velcovsky/
- Seyed Hossein Davoodi, Roghiyeh Shahbazi, Saeideh Esmaeili, Sara Sohrabvandi, AmirMohamamd Mortazavian, Sahar Jazayeri, Aghdas Taslimi. Health-Related Aspects of Milk Proteins. NIH NLM [online]. [cit. 20.3.2023]. dostupné z: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5149046/?fbclid=IwAR0j9Nr1QtFO_pnQOafVvfNxuGuo09r_vDoJlvY_L53hTdvDuFvqHfmuKyo

- The Story of Cold Dark Matter. *Tate* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.tate.org.uk/art/artworks/parker-cold-dark-matter-an-exploded-view-to6949/story-cold-dark-matter
- Yayoi Kusama – Infinity Mirrored Room – The Souls of Million Light Years Away (2013). *Artsy – Discover, Buy and Sell Fine art* [online]. [cit. 25.3.2023]. dostupné z: www.artsy.net/artwork/yayoi-kusama-infinity-mirrored-room-the-souls-of-millions-of-light-years-away-4

Obrazové zdroje

- Obr. 1 – Chemický vzorec Kaseinu. [online]. [cit 2023-3-20]. dostupné z: www.trc-canada.com/product-detail/?A279400
- Obr. 2 – KASPER, Heinrich. Milk Allergy of Lactose Intolerance? [online]. [počítačová grafika, 2014, cit 2023-3-20]. dostupné z: www.cerascreen.com/blogs/health-portal/milk-allergy-symptoms-and-diagnosis
- Obr. 3 – VELČOVSKÝ, Maxim., Slunečnice. [online]. [umělecká instalace, 2016, cit 2023-3-25]. Foto Michaela Karásková. dostupné z: www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/maxim-velcovsky-navrhl-pro-designblok-obri-plastovou-slunecnici
- Obr. 4 - VELČOVSKÝ, Maxim., Slunečnice. [online]. [umělecká instalace, 2016, cit 2023-3-25]. Foto Michaela Karásková. dostupné z: www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/maxim-velcovsky-navrhl-pro-designblok-obri-plastovou-slunecnici
- Obr. 5 – PELECHOVÁ, Eva. Kelímky. [online]. [porcelán, 2011-2012, cit 2023-4-9]. dostupné z: www.modernista.cz/produkty/eva-pelechova/
- Obr. 6 – PELECHOVÁ, Eva. Kelímky. [online]. [porcelán, 2011-2012, cit 2023-4-9]. dostupné z: www.modernista.cz/produkty/eva-pelechova/
- Obr. 7 – FUKAWAZA, Keiko. Carryman´s Handle #2. [online]. [porcelán, 2015, cit 2023-4-8]. dostupné z: www.keikofukazawa.com/madeinchina/
- Obr. 8 – FUKAZAWA, Keiko. Chinese Still Life #1. [online]. [porcelán, 2013, cit 2023-4-8]. dostupné z: www.keikofukazawa.com/madeinchina/
- Obr. 9 – LEI, Xue. Drinking Tea. [online]. [porcelán, 2010, cit 2023-3-25]. dostupné z: www.artsy.net/artist/lei-xue
- Obr. 10 – LEI, Xue. Vase. [online]. [porcelán, 2009, cit 2023-3-25]. dostupné z: www.artsy.net/artist/lei-xue
- Obr. 11 – WAN, Liya. Bird's Twitter and Fragrance of Flowers. [online]. [porcelán, 2015, cit 2023-4-9]. dostupné z: www.aic-iac.org/member/liya-wan/
- Obr. 12 – WAN, Liya. Thousands Kilometers od Landscape. [online]. [porcelán, 2015, cit 2023-4-9]. dostupné z: www.aic-iac.org/member/liya-wan/

Obr. 13 – KUSAMA, Yayoi. Infinity Mirrored Room – The Souls of Millions of Light Years Away. [online]. [umělecká instalace, 2013. cit 2023-3-25]. dostupné z: www.artsy.net/artwork/yayoi-kusama-infinity-mirrored-room-the-souls-of-millions-of-light-years-away-4

Obr. 14 – PARKER, Cornelia. Cold Dark Matter – An Explode View. [online]. [umělecká instalace, 1991, cit 2023-3-25]. dostupné z: www.tate.org.uk/art/artworks/parker-cold-dark-matter-an-exploded-view-to6949/story-cold-dark-matter

Obr. 15 – BULIČKOVÁ, Hana. Skica. formát A6. [pastelky, fixa na papíře, 2022] archív autorky

Obr. 16 - BULIČKOVÁ, Hana. Návrhy na realizaci. formáty A6. [pastelky, fixa na papíře, 2022] archív autorky

Obr. 17 – BULIČKOVÁ, Hana. Jednodílná forma. [keramická hlína, 2022] archív autorky

Obr. 18 – BULIČKOVÁ, Hana. Dvoudílná forma. [keramická hlína, 2022] archív autorky

Obr. 19 – BULIČKOVÁ, Hana. Výsledek licí břechky z mléka. [sádrová forma, mléčná licí břechka, 2022] archív autorky

Obr. 20 – BULIČKOVÁ, Hana. Retušování odlitků. [kamenina, 2023] archív autorky

Obr. 21 – BULIČKOVÁ, Hana. Vypálené odlitky. [kamenina, 2023] archív autorky

Obr. 22 – BULIČKOVÁ, Hana. Malba závěsu. 180 × 200 cm [akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

Obr. 23 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – pohled zepředu. [kamenina, akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

Obr. 24 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – pohled ze shora. [kamenina, akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

Obr. 25 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – pohled ze strany. [kamenina, akryl, sprchový závěs, 2023] archív autorky

Obr. 26 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace – detail. [kamenina, 2023] archív autorky

Obr. 27 – BULIČKOVÁ, Hana. Návrhy instalace. Formáty A6. [Centropen na papíře, 2022]. archív autorky

Obr. 28 – BULIČKOVÁ, Hana. Sádrová forma. [sádra, 2023]. archív autorky

Obr. 29 – BULIČKOVÁ, Hana. Prasklá hliněná ohrádka na sádrou formu. [keramická hlína, sádra, 2022]. archív autorky

Obr. 30 – BULIČKOVÁ, Hana. Sušení výlitků ve formě. [licí břecha, sádrová forma, 2023]. archív autorky

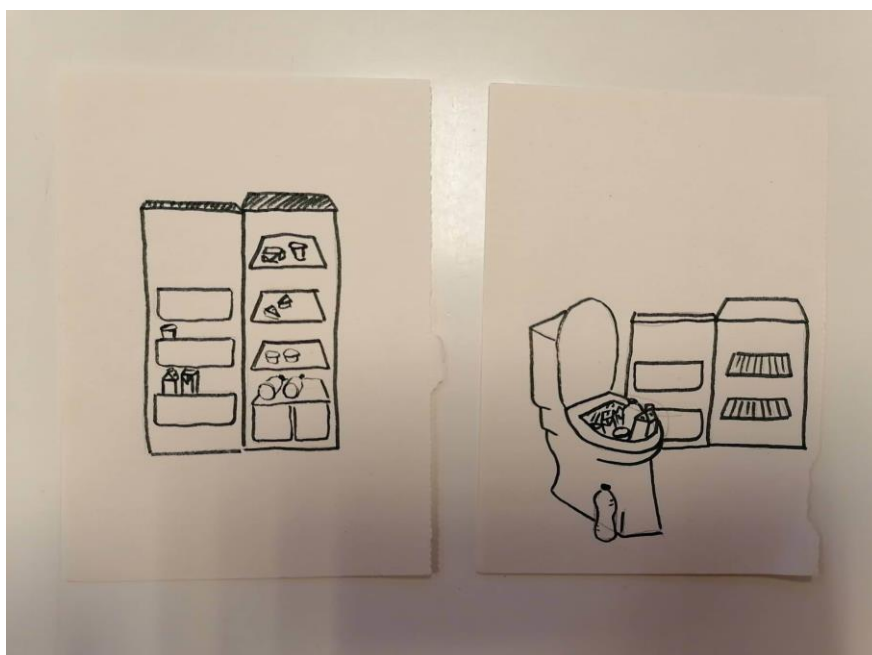
Obr. 31 – BULIČKOVÁ, Hana. Otevřená forma s výlitkem. [licí břecha, sádrová forma, 2023]. archív autorky

Obr. 32 – BULIČKOVÁ, Hana. Výlitky. [licí břecha, 2023]. archív autorky

Obr. 33 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace. [kamenina, porcelánová mísa, sprchový závěs, 2023]. archív autorky

Obr. 34 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace. [kamenina, porcelánová mísa, sprchový závěs, 2023]. archív autorky

Obrazová příloha

Obr. 27 – BULIČKOVÁ, Hana. Návrhy instalace. Formáty A6.
[Centropen na papíře, 2022]. archív autorky

Obr. 28 – BULIČKOVÁ, Hana. Sádrová forma.
[sádra, 2023]. archív autorky

Obr. 29 – BULIČKOVÁ, Hana. Prasklá hliněná ohrádka na sádrovou formu. [keramická hlína, sádra, 2022]. archív autorky

Obr. 30 – BULIČKOVÁ, Hana. Sušení výlitků ve formě. [líčí břecha, sádrová forma, 2023]. archív autorky

Obr. 31 – BULIČKOVÁ, Hana. Otevřená forma s výlitkem.
[licí břecha, sádrová forma, 2023]. archiv autorky

Obr. 32 – BULIČKOVÁ, Hana. Výlitky.
[licí břecha, 2023]. archiv autorky

Obr. 33 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace.
[kamenina, porcelánová mísa, sprchový závěs, 2023]. archív autorky

Obr. 34 – BULIČKOVÁ, Hana. Instalace.
[kamenina, porcelánová mísa, sprchový závěs, 2023]. archív autorky